

Enskild motion

Motion till riksdagen 2016/17:3273

av **Penilla Gunther (KD)**

Planer för avfalls-, återanvändnings- och återvinningssystem för alla energislag

---

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att planer för avfalls-, återanvändnings- och återvinningssystem upprättas för alla energislag, där även förslag på finansiering ingår, och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Kristdemokraterna vill gärna se förnybara energikällor för el- och värmeproduktion. Men trots att själva framställningen kan bli miljövänlig, är det inte lika säkert att anläggningarna eller kringprodukterna för framställningen är lika hållbara och återvinningsbara. Eller att efterbehandling av platsen efter verksamhetens avslut, kan göras med så lite påverkan på människor och miljö som möjligt, till en kostnad som kan finansieras av branscherna själva.

Energimyndigheten skrev en rapport 2013 hur uttjänta vindkraftverk kan tas om hand på ett så hållbart och resurssnålt sätt som möjligt samt att platser för avslutad vindkraftsverksamhet återställs på ett sätt som är godtagbart för miljön. Idag finns tre alternativ för vindkraftverk efter nedmontering: reovering, återförsäljning eller återvinning. Reovering av komponenterna i ett vindkraftverk kan potentiellt förlänga deras livslängd, men kan begränsas av eventuella kostnader, tillförlitlighet och tillgänglighet.

Återförsäljning av vindkraftverk för fortsatt användning är ett realistiskt alternativ men det krävs att det finns en efterfrågan. Återvinningsvärdet är beroende på storlek och typ av skrot och aktuella metallpriser. För övrigt kan vissa komponenter inte återvinnas på ett ekonomiskt försvarbart sätt i dag, främst gäller det rotorblad i stål. Däremot kan rotorblad i kolfiberkompositier återvinnas till 90 procent och tillverkningskostnaden är dessutom lägre.

Kraven på ekonomisk säkerhet för efterbehandling och nedmontering i tillstånds- och anmälningsärenden i Sverige under åren 2010–2012 för vindkraftverk, har också

undersökts i rapporten. I nästan alla tillståndsbeslut krävdes en ekonomisk säkerhet för nedmontering och efterbehandling. Storleken på säkerhet varierade stort, men ett specifikt säkerhetsbelopp på 300 000 kronor användes i ett stort antal tillstånd.

För avfallet från kärnreaktorer finns kärnavfallsfonden, där medel avsätts varje år av ägarna till reaktorerna, och en mycket reglerad process för hur Svensk Kärnbränslehantering, SKB, ska ta hand om det. Fondens kapital uppgick till 59 284 miljoner kronor för 2015.

Det europeiska WEEE-direktivet syftar till att minska avfall från elektrisk och elektronisk utrustning och att utöka den miljömässiga livslängden i dessa produkter (SFS 2014:1075). Vad gäller PV (solar photovoltaic) – solpaneler – är det främst lamineringsskiktet och de elektriska kontakterna som åldras, vilket gör att stora delar av solcellerna kan återvinnas när de tjänat ut efter 20–30 år. Det finns en organisation som specialiserat sig på återvinning av solceller i Europa, PV Cycle.org, som samarbetar med både företag och offentliga verksamheter men även produkter inom området som räknas som avfall (batterier, elektrisk och elektronisk utrustning med mera). 18 EU-länder är hitintills representerade i insamlingsverksamheten, där man i Sverige har partnersamarbete med ett företag.

Tar vi däremot och tittar på den attraktiva elbilsmarknaden, behöver återvinningsmöjligheterna för uttjänta elbilsbatterier öka ur ett miljövänligt perspektiv. Forskning på typer av batteri, mängder och hantering görs av biltillverkarna men även andra aktörer, för att föreslå den eller de bästa tänkbara återvinningsmöjligheterna. I dagsläget är de flesta (80 %) av batterierna nickel-metallhybrid men en trend går mot att fler och fler tillverkare går mot litiumbatterier vilket kommer att dominera marknaden vid 2030.

Exempelvis har Toyota och Lexus byggt upp ett system för hela Europa avseende uppsamling och återvinning av sina metallhybrid- och litiumjonbatterier som i Sverige hanteras av Stena Metall. Opel Sverige tar hand om högspänningsbatterierna från bilarna och inte bilåtervinnarna.

Det finns en rad ytterligare energislag och energianvändningsområden, men oavsett vilket bör planer för återanvändning, återvinning, avfallshantering och finansiering av återställande av miljö utvecklas och användas där så är relevant, och inte bara för vissa. Att branscherna tar ansvar för ett cirkulärt, socialt, miljömässigt och ekonomiskt system ligger inte bara i tiden, utan är nödvändigt för våra gemensamma tillgångar.

Penilla Gunther (KD)